

ЗВІТНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УЧАСНИКАМИ КЛАСТЕРА У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ТВЕРДОГО БІОПАЛИВА

© Ю.В.Максимів, 2015

Освоєння альтернативних джерел енергії, у т.ч. і твердого біопалива, є одним із стратегічних напрямів інноваційної діяльності на 2011-2021 рр., що визначено законодавчо [1] та продиктовано сучасними викликами постійного зростання цін на невідновлювальні енергоресурси, збільшенні їх споживання й зростанні невпевненості в їх поставках з огляду на політичні умови. У зв'язку з цим багато досліджень спрямовано на пошук шляхів, що б сприяли досягненню такої мети, серед яких виділяють формування кластерів у сфері виробництва твердого біопалива.

Слід зазначити, що суть кластерних утворень, їх переваги й необхідність впровадження в межах того чи іншого виду економічної діяльності присвячено дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких слід виділити: Е. Бергман, М. Портер, Е. Браун, В. Базилевич, М. Войнаренко, В. Дубницький, І. Ткачук, С. Кропельницька, С. Соколенко та ін. Виходячи із суті кластерних утворень, наведених вказаними вченими, кластер у сфері виробництва твердого біопалива мав би бути об'єднанням взаємопов'язаних партнерськими відносинами суб'єктів господарювання, державних органів і наукових установ, а саме: деревообробних і сільськогосподарських підприємств – утворювачів відходів, придатних для подальшої переробки у тверде біопаливо; виробників твердого біопалива; машинобудівних підприємств, які спеціалізуються на виготовленні твердопаливних котлів, обладнання для виробництва брикетів і гранул; науково-дослідних установ; місцевих органів влади; фінансово-кредитних установ тощо, діяльність яких у взаємодії дозволяє досягти синергетичного ефекту й створення сприятливих умов для залучення інвестицій в інноваційно-привабливі вертикально-інтегровані структури.

При цьому ланкою, без якої не може відбутися наведене кластерне утворення, є підприємства, у результаті основної діяльності яких утворюються деревинні відходи, солома та інша сільськогосподарська вторинна сировина, придатна для подальшої переробки у тверде біопаливо. На етапі пошуку й визначення таких підприємств-партнерів і встановлення господарських відносин між ними виникають труднощі з якісною й обґрунтованою інформацією про їх потенційні можливості в продукуванні необхідної сировини. Таку інформацію може бути отримано з фінансової, статистичної чи нефінансової звітності підприємств потенційних партнерів. Проте наявні вимоги до відображення відходів як вторинної сировини у звітності підприємств не дозволяють сформулювати необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень у контексті пошуку підприємств-партнерів кластерного утворення. Це пов'язано з тим, що відображення вартості відходів деревообробного і сільськогосподарського виробництва як потенційної вторинної сировини у складі оборотних активів форми № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) за “стаціонарним” рядком 1100 “Запаси” або додатковим рядком 1101 “Виробничі запаси” призводить до надання неповної інформації про сировинний потенціал підприємства, а тому не сприяє ефективному їх використанню.

З точки зору наведення пропозицій щодо удосконалення методики обліку відходів як вторинної сировини та їх відображення у фінансовій звітності, зокрема ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) та ф. №5 Примітки до річної фінансової звітності нами обґрунтовано у монографії [2], присвяченій вирішенню цієї проблеми. Проте все більше вчених вказують на доцільності оприлюднення нефінансової звітності (звітності про соціальну відповідальність, звітність про сталий розвиток тощо) як звітності, яка забезпечувала б інформацією, необхідною для розуміння перспектив розвитку підприємства, а також ключовими нефінансовими (якісними, кількісними) показниками ефективності з метою зміцнення ринку для сталого інвестування і протистояла потенційним соціальним та екологічним ризикам у їх діяльності [2].

Оскільки законодавчих вимог щодо структури нефінансової звітності й термінів і способів оприлюднення інформації у ній немає, то в контексті вирішуваної проблеми слід наводити інформацію про види, кількість і якість утворюваних відходів на підприємстві потенційному учаснику кластера у сфері виробництва твердого біопалива й публікувати у доступному широкому колу користувачів форматі, наприклад на сайті підприємства. Слід зазначити, що для забезпечення достовірності й якості показників,

що можуть відображатись у нефінансовій звітності, необхідно вирішити багато проблем з організації та методики бухгалтерського обліку інструментами якого створюється інформація про господарські операції підприємства, що є перспективами подальших досліджень.

1. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 08.09.2011 р. №3715-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17

2. Максимів Ю.В. Комплексне використання сировини для виробництва твердого біопалива деревообробними підприємствами: обліково-аналітичний аспект [Текст] : монографія / Ю.В. Максимів. – Івано-Франківськ : Видавництво : Друкарня Фоліант, 2015. – 186 с.

3. Ruben Zandvliet. *Corporate Social Responsibility Reporting in the European Union: Towards a More Univocal Framework / The Columbia Journal of European Law*. – 38 (2011).